

Quickscan flora en fauna Brandlichterweg 87 te Denekamp

Drs. John Mulder

Ecologisch
Adviesbureau
Mulder

Colofon

Mulder,J.(2012): Quicksan flora en fauna Brandlichterweg 87 te Denekamp. Ecologisch Adviesbureau Mulder, Apeldoorn.

Opdrachtgever: Dhr. N.B.G. Niehoff.

Status rapport: concept.

Datum rapport: 17 december 2012.

Aantal pagina's: 22.

Ecologisch Adviesbureau Mulder
Trekweg 70
7322HS Apeldoorn
telefoon: 055-3010085 / 06-30470511
e-mail: contact@ecologischadviesbureau.nl
internet: www.ecologischadviesbureau.nl

© 2012 Ecologisch Adviesbureau Mulder.

Ecologisch Adviesbureau Mulder is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Ecologisch Adviesbureau Mulder; opdrachtgever vrijwaart Ecologisch Adviesbureau Mulder voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	4
2 Wetgeving.....	5
2.1 Flora- en faunawet.....	5
2.2 Rode Lijst.....	7
2.3 Natuurbeschermingswet 1998.....	7
2.4 Ecologische hoofdstructuur.....	8
3 Consequenties voor het plangebied.....	10
3.1 Flora- en faunawet.....	10
3.1.1 Onderzoeksopzet.....	10
3.1.2 Veldbezoek.....	10
3.1.3 Bronnenonderzoek.....	14
3.2 Gebiedsbescherming.....	15
3.2.1 Natuurbeschermingswet 1998.....	15
3.2.2 Ecologische Hoofdstructuur.....	15
4 Aanwezigheid beschermde soorten	17
5 Voorlopige effectenbeoordeling (toetsing aan de wet).....	18
5.1 Voorgenomen ingreep.....	18
5.2 Te verwachten effecten.....	18
6 Maatregelen.....	19
6.1 Inleiding.....	19
6.2 Maatregelen.....	19
6.3 Ontheffing.....	20
7 Conclusies.....	21
7.1 Flora- en faunawet.....	21
7.2 Gebiedsbescherming.....	22

1 Inleiding

Aan de Brandlichterweg 87 te Denekamp ligt een perceel met bos achter een boerderij. In dit bos bevinden zich 16 opstallen. Zie Afbeelding 1. De initiatiefnemer is voornemens deze opstallen te (laten) amoveren en het perceel te herinrichten (nieuwbouw).

Het betreffende erf is gelegen in het kilometerhok met Amersfoortcoördinaten 267/489.

Problemen met de natuurwetgeving dienen te worden voorkomen bij de uitvoering van de plannen. In verband met de voorgenomen ingreep is daarom besloten tot het laten verrichten van een quickscan. Een quickscan is een eerste verkenning naar de problemen met de vigerende wet- en regelgeving.

Afbeelding 1. Ligging perceel en te amoveren opstallen (roze).

2 Wetgeving

2.1 Flora- en faunawet

Door de in april 2002 in werking getreden Flora- en faunawet is de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. Het doel van de wet is om in het wild levende planten en dieren te beschermen. Voor dit project zijn de volgende artikelen van de wet relevant:

- Artikel 2 legt een zorgplicht op. Dat houdt in dat ingrepen zodanig worden uitgevoerd dat de beïnvloeding van de in het wild levende soorten planten en dieren minimaal is.
- Artikel 9 verbiedt het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren.
- Artikel 11 verbiedt het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten of holen van beschermde inheemse dieren.
- Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

Een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 is gepubliceerd in het Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 501 op 19 oktober 2004 en is op 23 februari 2005 van kracht geworden. Dit houdt in dat de Flora- en faunawet meer mogelijkheden biedt voor het verkrijgen van vrijstellingen, mits aan voorwaarden wordt voldaan. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in drie tabellen, elk met hun eigen beschermingsregime, en worden vogels apart behandeld.

De volgende drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

Categorie 1:

Hieronder vallen de zogenaamde tabel 1-soorten. Dit betreft een aantal beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt op voorhand een vrijstelling, mits bij ingrepen sprake is van een bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als hier niet aan voldaan is, moet er een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van in instandhouding van de soort' (de zgn. lichte toets).

Categorie 2:

Hieronder vallen de zgn. tabel 2-soorten: middelhoog beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar waarvoor eerst een gedragscode moet worden opgesteld. Deze gedragscode wordt door de sector of de ondernemer opgesteld, en door de minister van LNV getoetst. Totdat deze gedragscode is goedgekeurd zal voor soorten uit deze categorie ontheffing aangevraagd moeten worden.

Categorie 3:

Hieronder vallen de zgn. tabel 3-soorten. Dit zijn strikt beschermde soorten die vermeld zijn in bijlage 1 van bovengenoemde AMvB, alsmede soorten die voorkomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en die daardoor een strikte bescherming genieten. Vleermuizen vallen geheel in deze categorie. Van deze soortgroep zijn met name de vaste rust- en verblijfplaatsen en de vliegroutes beschermd. Een ontheffingsaanvraag voor de onder deze categorie vallende soorten wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van in

instandhouding van de soort. Aan alle drie de criteria moet worden voldaan. Deze vormen gezamenlijk de zgn. uitgebreide toets.

Zorgplicht

Voor soorten waarvoor een vrijstelling bestaat, blijft onverkort de *zorgplicht* (Artikel 2) van kracht, d.w.z. handelingen waarbij vermoed kan worden dat er nadelige gevolgen voor planten of dieren mee kunnen worden veroorzaakt, dienen zoveel mogelijk te worden nagelaten of te worden beperkt.

Artikel 2 van de Flora- en faunawet formuleert de algemene zorgplicht aldus:

- Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
- De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Vogels

Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Alle vogels zijn beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaats vinden zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn, tenzij vaste verblijfplaatsen in het geding zijn die jaarrond van belang zijn. Deze soorten zijn genoemd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten', zoals bevoegd gezag per brief van 25 augustus 2009 heeft laten weten als zijnde nieuw beleid. Speciale aandacht dient ook uit te gaan naar vogels, die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. (zgn. categorie 5-soorten uit de Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten). Deze zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen, bijvoorbeeld als in de directe omgeving geen alternatieven voorhanden zijn. Dat vergt een omgevingscheck.

Effectenbeoordeling

Wanneer er beschermde soorten in een gebied zijn aangetroffen, zal men moeten onderzoeken wat voor effecten de voorgenomen handelingen/acties hebben op de aanwezige soorten en biotopen (effectenstudie). Als uit de effectenstudie blijkt dat er handelingen gaan plaatsvinden die nadelige gevolgen hebben op de aanwezige beschermde soorten, is een aanvraag ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en Faunawet aan de orde bij de Dienst Regelingen van het ministerie waaronder natuur valt, thans EL&I. Daarbij zal in beeld moeten worden gebracht hoe de voorgenomen werkzaamheden zodanig worden aangepast dat dergelijke gevolgen niet of in mindere mate zullen optreden.

Sancties

In geval van overtredingen van de Flora- en faunawet kan de handhaver het werk stilleggen, activiteiten verbieden of beëindigen en/of proces-verbaal opmaken. Overtredingen van de Flora- en faunawet zijn een economisch delict. Hierop zijn relatief hoge boetes mogelijk, die door de rechter worden opgelegd. In alle gevallen worden geconstateerde overtredingen behandeld door het Openbaar Ministerie (Justitie).

2.2 Rode Lijst

Middels een ministerieel besluit houdende vaststelling Rode Lijsten flora en fauna uit 2004 worden soorten opgesomd die verdwenen, ernstig bedreigd, kwetsbaar of gevoelig zijn en waaraan bijzondere aandacht moet worden besteed voor de instandhouding.

De status van een soort op de Rode Lijst geeft een indicatie van de kwetsbaarheid van de soort. Afname van de populatieomvang en het verspreidingsgebied zal bij kwetsbare soorten eerder tot significante effecten op de staat van instandhouding leiden dan bij algemene soorten.

Provinciaal beleid kan tevens van belang zijn bij de planvorming. Dit kan inhouden, dat activiteiten met negatief effect op Rode Lijstsoorten volgens het zogenaamde "compensatiebeginsel" alleen kunnen worden uitgevoerd als aangetoond is dat er geen alternatieven zijn, en/of sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang voor de werkzaamheden en/of negatieve effecten zoveel mogelijk worden gemitigeerd (verzacht) en de resterende negatieve effecten worden gecompenseerd.

2.3 Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet kent twee soorten gebieden, te weten Beschermde natuurmonumenten en Natura 2000-gebieden.

Artikel 19d, lid 1 van de Nb-wet schrijft het volgende voor:

Het is verboden zonder vergunning, of in strijd met aan die vergunning verbonden voorschriften of beperkingen, van gedeputeerde staten of, ten aanzien van projecten of andere handelingen als bedoeld in het derde lid, van Onze Minister, projecten of andere handelingen te realiseren onderscheidenlijk te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstelling de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een op grond van artikel 10a, eerste lid, aangewezen gebied of een gebied waarvan de aanwijzing als zodanig in overweging is genomen als bedoeld in artikel 12, derde lid, kunnen verslechteren of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Artikel 19f, lid 1 schrijft het volgende voor:

Voor nieuwe projecten of andere handelingen waarover gedeputeerde staten een besluit op een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, nemen, en die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een op grond van artikel 10a, eerste lid, of het gebied waarvan de aanwijzing als zodanig in overweging is genomen als bedoeld in artikel 12, derde lid, maar die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of handelingen significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, maakt de initiatiefnemer alvorens gedeputeerde staten een besluit nemen, een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de

instandhoudingsdoelstelling van dat gebied.

In concreto betekent dit dat een project waarvan negatieve effecten worden verwacht, maar waarvan is uitgesloten dat deze effecten significante gevolgen kunnen hebben voor het gebied, volstaan kan worden met een toets van verslechtering en verstoring van de kwaliteit van het gebied (artikel 19d, lid 1).

Indien significante negatieve effecten uit te sluiten zijn, maar mogelijk wel effecten optreden kan worden volstaan met een onderzoek naar niet-significante effecten en een vergunningsaanvraag via de verslechtering- en verstoringstoets. Bij deze toets wordt nagegaan of activiteiten een kans met zich meebrengen op verslechtering van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten, dan wel dat deze een verstorend effect hebben op soorten. Bij de aanvraag brengt de initiatiefnemer gedetailleerd in kaart wat de effecten kunnen zijn van de activiteit op de natuurwaarde in het gebied en welke verzachtende maatregelen hij van plan is te nemen. Het bevoegd gezag geeft een vergunning af als de verslechtering of verstoring in het licht van de instandhoudingsdoelen aanvaardbaar is.

Definitie verstoring en verslechtering

Om een verslechtering- en verstoringstoets te kunnen uitvoeren is het allereerst van belang een eenduidige definitie van verstoring en verslechtering te hebben. In de Handreiking Natuurbeschermingswet (LNV 2005) worden beide begrippen uitgewerkt.

Verstoring

In tegenstelling tot kwaliteitsverslechtering heeft verstoring geen directe invloed op de fysische kenmerken van een gebied; een verstoring betreft soorten en is vaak in de tijd beperkt (lawaaï, lichtbronnen, enz.). Belangrijke parameters zijn derhalve: intensiteit, de duur en de frequentie van verstoring. Verstoring van een soort in een gebied treedt op wanneer uit de populatiedynamische gegevens betreffende die soort in dat gebied blijkt dat de soort het gevaar loopt niet langer een levensvatbare component van de natuurlijke habitat te zullen blijven.

Verslechtering

Onder 'verslechtering' wordt de fysische aantasting van een habitat verstaan. Hiervan is sprake als in een bepaald gebied van deze habitat, de oppervlakte afneemt of wanneer het met de specifieke structuur en functies die voor de instandhouding van de habitat op lange termijn noodzakelijk zijn, dan wel met de staat van instandhouding met de met deze habitat geassocieerde typische soorten, in dalende lijn gaat in vergelijking tot de instandhoudingsdoelstellingen.

2.4 Ecologische hoofdstructuur

De EHS heeft als doel een samenhangend systeem van natuurgebieden van een goede kwaliteit te vormen. Om dit doel te kunnen bereiken geldt er voor de gehele EHS een planologische basisbescherming conform de Nota Ruimte. Dit houdt in dat in deze gebieden in principe geen ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden die de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Het gaat om nieuwe ingrepen die nog niet planologisch zijn afgewogen en vastgelegd in streek- en bestemmingsplannen. Volgens het 'nee, tenzij'-principe staat de overheid dergelijke ingrepen alleen toe als de initiatiefnemer kan aantonen dat sprake is van redenen van groot openbaar belang. Bovendien moet de initiatiefnemer onderbouwen dat de ingreep redelijkerwijs niet elders of op een andere wijze kan worden gerealiseerd (ontbreken van reële alternatieven). Mocht de ingreep toch worden toegestaan, dan is het compensatiebeginsel aan de orde.

Er dient getoetst te worden op significant negatief effecten op wezenlijke (actuele en potentiële) kenmerken en waarden, zoals natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde. Indien significante effecten te verwachten zijn kan doorgang mogelijk plaatsvinden voor individuele ingrepen als er sprake is van een groot openbaar belang én er geen alternatieven voorhanden zijn. Als dit niet aangetoond kan worden is er bij individuele kleinschalige ingrepen nog de mogelijkheid tot het aanvragen van een herbegrenzing om andere dan ecologische redenen. Vooroverleg met de provincie is dan raadzaam.

3 Consequenties voor het plangebied

3.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is op soorten gerichte regelgeving en altijd van toepassing bij ruimtelijke ingrepen. Beoordeeld moet worden of er significante effecten te verwachten zijn op individuen, populaties of vaste verblijfplaatsen van in de wet genoemde soorten.

3.1.1 Onderzoeksopzet

Een onderzoek naar mogelijke problemen met de Flora- en faunawet wet begint gewoonlijk met een zogenaamde quickscan. In een quickscan Flora- en Faunawet wordt een inschatting gemaakt van mogelijke significante effecten op beschermde plant- en diersoorten. Meestal gebeurt dat aan de hand van bestaande informatie voor de locatie en directe omgeving (bronnenonderzoek) en waarnemingen tijdens een veldbezoek. Hierbij wordt ook gekeken naar habitatsgeschiktheid en bestaande kennis van de regionale verspreiding van planten en dieren. De combinatie van informatie uit gegevensbestanden aangevuld met actuele informatie gegevens verkregen tijdens een veldbezoek biedt de beste basis voor een voorlopige effectbeoordeling. Voorkomen of verwacht voorkomen van beschermde soorten dient gerelateerd te worden aan de betekenis van de locatie voor het duurzaam voortbestaan van de soort of populatie.

3.1.2 Veldbezoek

Ten behoeve van een goed inzicht in de plaatselijke situatie is op 6 december 2012 een veldbezoek afgelegd aan de planlocatie. De planlocatie is onderzocht op beschermde planten en (sporen van) beschermde dieren. Tijdens het bezoek wordt gebruik gemaakt van zicht-, geluids- en geurwaarnemingen van zowel levende als dode exemplaren en sporen (pootafdrukken, keutels, haren, veren, vraat, nesten e.d.) van dieren. Speciale aandacht gaat hierbij uit naar jaarrond beschermde vogels, vleermuizen en overige strenger beschermde soorten. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden in een voor de meeste soorten niet optimale periode of optimaal tijdstip. Het betreft dan ook vooral een inschatting van de mogelijkheid van voorkomen aan de hand van geschikte leefomgeving.

Naar de aanwezigheid van sommige beschermde soorten- en soortengroepen is geen gericht onderzoek verricht. Op basis van bekende verspreidingsgegevens en biotoopvoorkeur mag aangenomen worden dat deze soorten niet aanwezig zullen zijn. Het betreft o.a. Rivierkreeft, Vliegend hert, Heldenbok, Juchtleerkever, Wijngaardslak, Bataafse stroommossel, Nauwe korfslak en Zeggekorfslak.

Binnen het plangebied zijn de volgende habitats aanwezig: leegstaande schuren en (deels oudere) bomen. Zie Afbeeldingen 2 t/m 7. De schuren zijn onderzocht op (sporen van) jaarrond beschermde vogels, marters en vleermuizen, de zwaarder beschermde soortgroepen die hier mogelijk in het geding kunnen zijn. De schuren zijn van velerlei aard. Er is een grote houten stal. Binnen werden daar sporen van Kerkuil, Steenuil en Steenmarter vastgesteld. Van de Kerkuil werd slechts één oude braakbal gevonden. Mogelijk betreft het een incidentele rustplaats. Ook de Steenuilsporen betreffen uit elkaar gevallen braakballen. Van de Steenmarter werden enkele keutels gezien, waaronder een verse. Een hol in een oude hooilaag is mogelijk aan Steenmarter of Bruine rat toe te schrijven. In een andere schuur werden op een plank afgebeten duivenveren gevonden: waarschijnlijk het werk van een Steenmarter of andere marterachtige (Afbeelding 8).

In vele opstallen is de vloer deels onverhard en daar werden flinke hopen aangetroffen. De grootte doet vermoeden dat het gaat om Konijn, maar duidelijke sporen werden niet gezien.

Een halfondergrondse schuur was ingericht voor primitieve bewoning. Enkele deels van steen gebouwde schuren zijn waarschijnlijk ooit voor pluimvee in gebruik geweest. Ook werkschuren (wagenwielmakerij) en open kapschuren waren aanwezig. Meerdere opstallen beschikken over een geïsoleerd dak dat voor inspectie ontoegankelijk is, maar voor vogels (waaronder Steenuil) en vleermuizen geschikt lijkt. In de opstallen werden oude vogelnesten van Merel aangetroffen.

De bomen vormen gemengd bos van middelmatige leeftijd. Mogelijk bieden de bomen onderdak aan vleermuizen en vogels.

Afbeelding 2. De grote stal.

Afbeelding 3. Een van de meerdere pluimveeschuren.

Afbeelding 4. Opstallen staan temidden van bomen.

Afbeelding 5. Halfondergrondse opstal met sporen van bewoning.

Afbeelding 6. Schuurtje.

Afbeelding 7. Een van de kapschuren.

Afbeelding 8. Afgebeten duivenveren.

3.1.3 Bronnenonderzoek

Er is gezocht naar informatie over vogels, amfibieën, reptielen en zoogdieren in de omgeving van de planlocatie.

Op Waarneming.nl worden voor de omgeving van Denekamp de grondgebonden zoogdieren Ree, Haas, Konijn, Egel, Eekhoorn en Steenmarter gemeld en de vleermuissoorten Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Gewone grootoorvleermuis. Van de amfibieën blijken Groene kikker-complex, Bruine kikker en Kleine watersalamander voor te komen. Van de vogels zijn vele soorten bekend. Van de spechten worden bijvoorbeeld zowel Kleine, Middelste en Grote bonte specht én Groene en Zwarte specht van Denekamp vermeld. Bosuil en Steenuil zijn zelfs bekend van de bebouwde kom van Denekamp.

Zowel vleermuizen, Steenmarters als Steenuilen hebben soms hun verblijfplaatsen in gebouwen.

Op de website Soorten Op de Kaart (SOK) van de Provincie Overijssel worden voor het plangebied de soorten Hermelijn, Geelgors, Patrijs, Steenuil en Waterspitsmuis aangegeven. Deze kaarten geven de actuele dan wel het potentiële leefgebied weer.

De gegevens geven dus aanleiding tot vermoedens van mogelijk voorkomen van strenger beschermde soorten binnen het strikte plangebied.

3.2 Gebiedsbescherming

3.2.1 Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied is niet gelegen in een door de Natuurbeschermingswet 1998 beschermd gebied. Het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied in ontwerp is Dinkelland, een beekdal en enkele heideterreinen. Zie Afbeelding 9. Dit gebied begint op 800 meter afstand van het plangebied. Op wat verdere afstand liggen nog de Landgoederen Oldenzaal, tevens Natura2000-gebied in ontwerp. Van enige invloed op deze gebieden kan de voorgenomen beperkte ingreep niet zijn, zodat zelfs de externe werking van de Natuurbeschermingswet 1998 niet van toepassing is.

Afbeelding 9. Ligging Natura2000-gebied (geel in ontwerp, rood definitief) t.o.v. plangebied. [Bron: Synbiosys Alterra]

3.2.2 Ecologische Hoofdstructuur

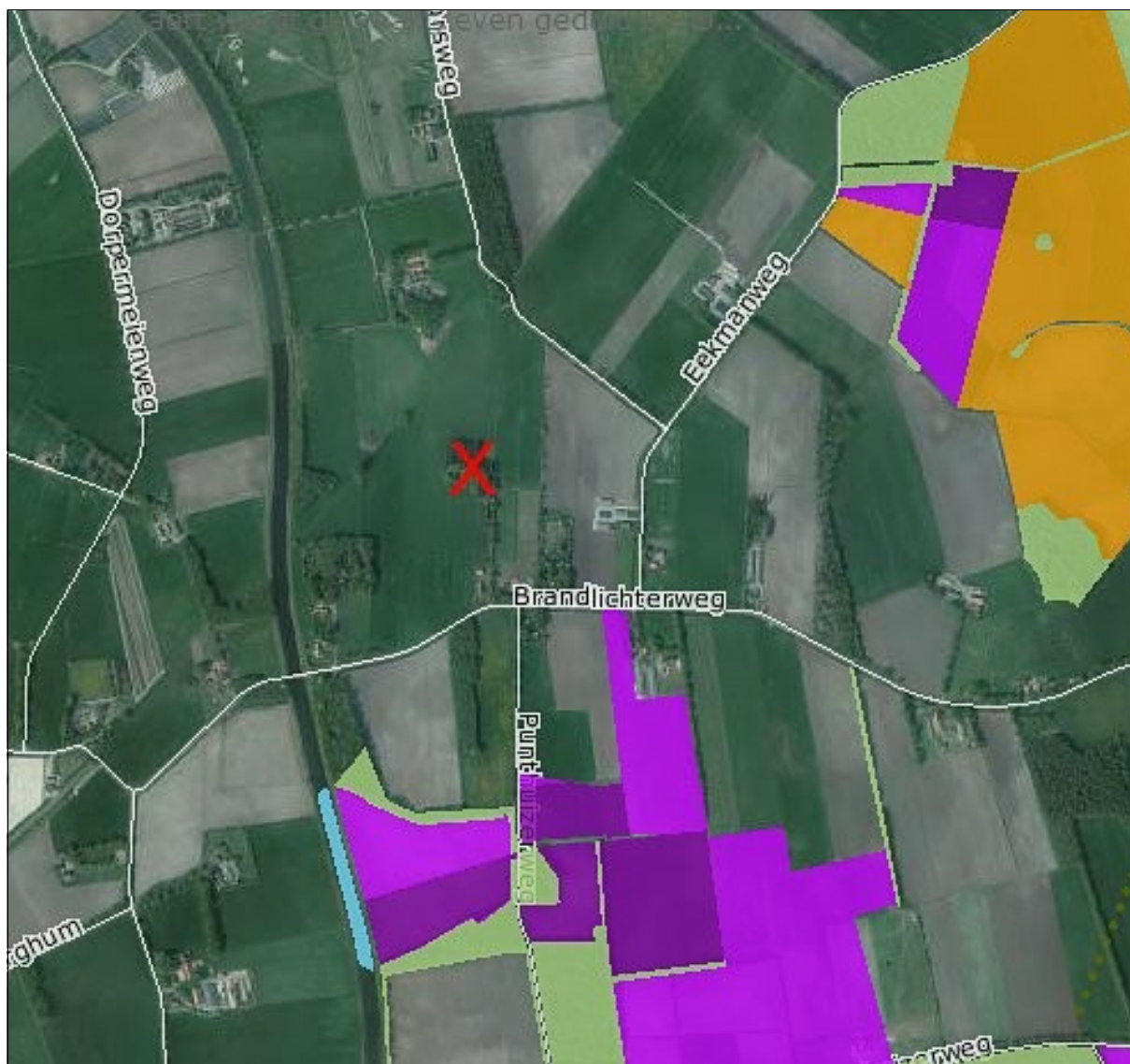
Het plangebied is niet gelegen binnen de doelbegrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur. Zie Afbeelding 10.

In het Natuurbeheerplan Overijssel wordt (een deel van) het plangebied aangegeven als beheertype N16.01 Droog bos met productie.

De planlocatie valt binnen het Nationaal Landschap Noordoost Twente. De indicatoren voor kernkwaliteiten die mede sturend zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling in Noordoost-Twente zijn historische landschapselementen: stuwwal, essen, kampen, beken, bronnen en landgoederen en het groene, kleinschalige karakter.

Op of nabij de planlocatie zijn geen historische landschapselementen aanwezig, het erf ligt in (vrij) kleinschalig gebied en het perceel wordt aangegeven met opgaande begroeiing met

overige bebouwing (Bron: Monitor Nationale landschappen). Gezien de aard van de ingreep en de vermindering van bebouwd oppervlak in het kader van de rood-voor-roodregeling, tezamen met het inrichtingsplan wordt geen aantasting van de kleinschaligheid verwacht. Contact hierover met gemeente of provincie wordt aangeraden.

Afbeelding 10. Ligging Ecologische Hoofdstructuur t.o.v. plangebied. [Bron: GISopenbaar Overijssel]

4 Aanwezigheid beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt in het kader van de Flora- en faunawet ingegaan op de aanwezigheid van beschermde natuurwaarden in en in de directe nabijheid van het plangebied. De functie die het plangebied voor de aanwezige beschermde soorten kan vervullen wordt besproken.

De bevindingen van het veldbezoek (waarnemingen en habitatgeschiktheidsbeoordeling) en de overige bronnen brengen het volgende beeld naar voren: de mogelijkheid is reëel dat binnen het plangebied zich (strenger) beschermde soorten ophouden. Het betreft dan met name vogels en zoogdieren. In het bijzonder dient rekening gehouden te worden met mogelijk voorkomen van Steenuil, Hermelijn, Steenmarter en vleermuizen. De aard van de aanwezige structuren maakt het mogelijk dat deze soorten hun leef- en voortplantingsgebied hier kunnen hebben. Voor de door de provincie tevens voor (de omgeving van) het plangebied aangegeven soorten als Patrijs, Geelgors en Waterspitsmuis lijken lokaal geen geschikte structuren aanwezig.

Naast de potentieel aanwezige Steenuil hebben mogelijk algemene vogelsoorten hun rust- en voortplantingsplaatsen binnen het plangebied. Er blijkt in ieder geval op beperkte schaal gebruik gemaakt te worden van de schuren door broedende Merels. Ook algemene soorten amfibieën (kikkers en salamanders) en zoogdieren (muizen, spitsmuizen, Egel en Konijn) kunnen voorkomen. Voor de amfibieën gaat het dan om landbiotoop, omdat geen geschikt voortplantingswater aanwezig is.

Definitieve vaststelling van af- of aanwezigheid, aantallen, exacte locaties en functionaliteit betreffende Steenuil, Hermelijn, Steenmarter en vleermuizen kunnen pas na aanvullend onderzoek worden vastgesteld.

Onderstaande Tabel 1 geeft een overzicht van genoemde soorten.

	Veldbezoek	Bronnenonderzoek	Verwachting	Nader onderzoek
Steenmarter	sporen	SOK; W.nl	mogelijk	gewenst
Hermelijn	sporen	SOK	mogelijk	gewenst
Steenuil	sporen	SOK, W.nl	mogelijk	gewenst
vleermuizen	geschikt	W.nl	mogelijk	gewenst
Patrijs	*	SOK	habitat ongeschikt	niet nodig
Geelgors	*	SOK	habitat ongeschikt	niet nodig
Waterspitsmuis	*	SOK	habitat ongeschikt	niet nodig
Konijn	sporen	W.nl	vrij zeker	niet nodig
amfibieën	*	W.nl	geschikt landbiotoop	niet nodig
Merel en andere algemene vogels	sporen	W.nl	opnieuw te verwachten	niet nodig

Tabel 1. Mogelijk voorkomende soorten.

* tijdens veldbezoek niet kunnen onderzoeken, bijvoorbeeld vanwege ongeschikt seizoen.

5 Voorlopige effectenbeoordeling (toetsing aan de Ff-wet)

5.1 Voorgenomen ingreep

Er bestaan plannen de aanwezige structuren te verwijderen. Mogelijk worden door de voorgenomen ingrepen aanwezige natuurwaarden vernietigd. Hierbij moet gedacht worden aan het verdrijven of doden van exemplaren en aan vernietiging van vaste nest- of verblijfplaatsen van op het ogenblik van de ingreep aanwezige dieren.

5.2 Te verwachten effecten

In deze paragraaf worden de effecten van de geplande activiteiten op de resultaten getoetst aan de Flora- en faunawet. Anders gezegd: het effect van de geplande activiteiten op de eventuele potentie/functie van het projectgebied voor beschermde flora en fauna wordt getoetst.

De toetsing betreft uitsluitend de soorten waarvan aanwezigheid is aangetoond, danwel aannemelijk is. Voor die soorten waar aanvullend onderzoek aanbevolen wordt, geschiedt de effectenbeoordeling nadien. Belangrijk is hierbij bijvoorbeeld dat de Steenuil wordt beschouwd als een soort waarvan de nesten vallen onder categorie 1: "Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats." Ernstige verstoring van het nest vindt dus ook plaats buiten het broedseizoen en heeft als gevolg dat de functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaats aangetast wordt. Ingrepen dienen dus uit te blijven tot na de uitkomsten van aanvullend onderzoek en beoordeling.

Effecten van ruimtelijke ingrepen kunnen bestaan uit het verstoren en/of doden van individuen en aantasting van kwaliteit en kwantiteit van leefgebied, isolatie van populaties e.d. Bij een beoordeling dient ook de omgeving betrokken te worden. De effecten zijn te verdelen in effecten tijdens de sloop en bouw (kortetermijneffecten) en effecten op de langere termijn.

Realisatie van de voorgenomen plannen brengt in principe permanente vernietiging van bestaande structuren met zich mee en daarmee kans op een grote mate van verstoring en vernietiging van leefgebied van alle eventueel aanwezige beschermde soorten. De diergroepen welke dit betreft is die van de amfibieën, vogels en zoogdieren.

Onder kortetermijneffecten zijn de effecten te scharen die tijdens de voorbereidende, destructieve fase (sloop) op kunnen treden. Zo hebben werkzaamheden tijdens het broedseizoen desastreuze gevolgen voor de zich in het nest bevindende eieren en nog niet vliegvlugge jongen. Verstoring tijdens het broedseizoen moet daarom ten alle tijde worden voorkomen. Amfibieën en zoogdieren hebben grotendeels het zelfde voortplantingsseizoen en zijn tijdens die periode ook extra kwetsbaar. De zorgplicht brengt met zich mee dat effecten zo gering mogelijk dienen te zijn.

Het effect op de langere termijn zou, zonder te nemen maatregelen, verlies van verblijfplaatsen inhouden. Voor de algemene soorten hoeft hiermee geen rekening gehouden te worden. Men verwacht dat deze zo flexibel zijn dat ze elders verblijfs- en voortplantingsmogelijkheden zullen vinden.

De impact van de ingreep is van dien aard dat grootschalige effecten op populaties zoals geïsoleerd raken van populaties niet aan de orde zijn.

6 Maatregelen

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de maatregelen besproken welke noodzakelijk zijn om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen en zorgvuldig om te gaan met aanwezige beschermde soorten. Hierbij zijn de volgende uitgangspunten belangrijk:

- ⤴ Door mitigerende maatregelen worden negatieve effecten uitgesloten. Dit kunnen negatieve effecten zijn op zowel de kwaliteit als de kwantiteit van functies in het gebied.
- ⤴ Mitigerende maatregelen zijn preventief. Dit houdt dus in dat in voorkomende gevallen de mitigatie niet alleen al aanwezig is, maar ook functioneert.
- ⤴ Mitigerende maatregelen moeten leiden tot een verbetering of behoud van de ecologische functionaliteit van het gebied (zowel kwantitatief als kwalitatief) voor de betreffende soort.
- ⤴ Het positieve effect van mitigatie geeft een evenredige ruimte voor de negatieve effecten van de ingreep. De duurzame ecologische functionaliteit mag op geen enkel moment slechter worden.
- ⤴ Het succes van mitigerende maatregelen moet met een hoge mate van zekerheid vóóraf vaststaan en wordt beoordeeld aan de hand van ecologische criteria.
- ⤴ De staat van instandhouding en de zeldzaamheid van een diersoort zijn van belang bij het treffen van mitigerende maatregelen.

N.B. Het betreft hier uitsluitend die soorten en soortgroepen waarvoor in Hoofdstuk 5 een effectenbeoordeling heeft plaatsgevonden. Aanvullende maatregelen zullen nodig zijn indien uit aanvullend onderzoek blijkt dat meer soorten in het geding zijn.

Tot slot wordt ook ingegaan op de vraag of een ontheffing noodzakelijk is voor het uitvoeren van de verrichtingen.

6.2 Maatregelen

Algemene soorten (categorie 1 AMvB)

Onder deze noemer vallen de te verwachten kikkers, salamanders, muizen, spitsmuizen, Egel en Konijn. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke plannen. Wel geldt de zorgplicht. Door aanhouden van een limitatieve periode van werkzaamheden zoals voor de vogels (zie hieronder) profiteren deze soorten mede van die maatregel in de voor hen kwetsbare voortplantingsperiode.

Niet-jaarrond beschermde vogels

De vastgestelde Merel valt onder deze categorie. Hiernaast worden nog enkele soorten verwacht, zoals Houtduif en enkele algemene zangvogels. Een maatregel om aan de zorgplicht te voldoen is vermijding van de kwetsbare periodes.

Een periode van sloopwerkzaamheden wordt aangehouden buiten de tijd van nestelen, broeden en grootbrengen van de nestjongen. Het broedseizoen van de meeste soorten loopt van half maart tot augustus. Duiven kunnen echter nog lang in het seizoen doorgaan met nestelen. Daarvoor is een broedseizoen tot eind oktober aan te houden. Slechts de periode van 1 november tot 15 maart blijft zo over. Maatgevend is slechts de daadwerkelijke aanwezigheid van nesten in gebruik. Een hernieuwd gebruik van nesten is te verwachten in 2013. Voorkómen van voortplanten is bij deze soorten toegestaan, maar moeilijk uitvoerbaar.

Indien de wens bestaat de sloop van opstallen buiten de hierboven aangegeven periode uit te voeren, kan dat alleen doorgang hebben indien een deskundige heeft vastgesteld dat op dat moment geen nest in gebruik is.

Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden tegen beter weten in onverhoopt toch beschermde dieren tegengekomen worden, dienen de werkzaamheden direct gestopt te worden en verdient het aanbeveling een ter zake kundige oftewel een ecologisch adviseur te betrekken bij de beoordeling of er effecten optreden.

6.3 Ontheffing

Voor strikt beschermde soorten is een ontheffingsbeoordeling door het bevoegd gezag in principe verplicht. Voor een ontheffing zijn wettelijke belangen benodigd. Vaststelling van strenger beschermde soorten geschiedt door aanvullend onderzoek, waardoor de beslissing van een ontheffingsaanvraag voorlopig opgeschort wordt. Voor de reeds aangetoonde en beoordeelde soorten is geen ontheffing nodig.

7 Conclusies

7.1 Flora- en faunawet

Ten behoeve van geplande activiteiten in het plangebied is een quickscan uitgevoerd naar onder de Flora- en faunawet (strikt) beschermde flora en fauna.

Op basis van de quickscan kunnen effecten op (strikt) beschermde soorten (conform bedoeld in de tabellen 2 en 3 van de Flora- en faunawet) niet worden uitgesloten.

Geconcludeerd wordt, dat problemen gerelateerd aan deze wet zich mogelijk voor kunnen doen bij het zonder meer ten uitvoer brengen van geplande activiteiten.

Problemen kunnen zich voordoen in de vorm van verstoring en vernietiging van mogelijk aanwezige rust- en verblijfplaatsen (nesten) van vogels en zoogdieren, inhoudende overtredingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet.

Belangrijk is dat vastgesteld wordt of en in welke mate en waar precies de strenger beschermde soorten als Steenuil, Hermelijn, Steenmarter en vleermuizen binnen het plangebied voorkomen.

Voor de reeds aangetoonde of aannemelijk gemaakte soorten zijn de volgende maatregelen om overtreding van de wet te voorkomen:

- ⤴ Sloop van de opstallen en eventuele bomen vindt plaats in de periode tussen 1 november en 15 maart;
- ⤴ Sloop buiten of aan de uiteinden van de hierboven aangegeven periode is mogelijk indien er geen functionele nesten van vogels aanwezig zijn. Dit kan een ter zake kundige vaststellen;
- ⤴ Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden tegen beter weten in onverhoopt toch beschermde dieren tegengekomen worden, dienen de werkzaamheden direct gestopt te worden en verdient het aanbeveling een ter zake kundige oftewel een ecologisch adviseur te betrekken bij de beoordeling of er effecten optreden.

Bovenstaande maatregelen (uitgewerkt in Hoofdstuk 6) dienen beschouwd te worden als dwingende voorwaarden.

Indien gewerkt wordt volgens de aangegeven werkwijzen is het redelijkerwijs uit te sluiten dat de Flora- en faunawet overtreden wordt voor wat betreft de algemene soorten en niet-jaarrond beschermde vogels.

Voorkomen, effectbeoordeling en aanvullende maatregelen dienen nog te worden vastgesteld gedurende het seizoen 2013 voor enkele potentieel voorkomende strenger beschermde soorten.

Om zeker te zijn dat de mitigerende maatregelen voldoende zijn, is het verstandig maar niet verplicht, deze vóóraf te laten beoordelen door de Dienst Regelingen middels een pro forma ontheffingsaanvraag. Met het resulterende besluit wordt aangetoond dat uitvoerenden zich houden aan de Flora- en faunawet. Het besluit is handig voor het geval iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Indien de Dienst Regelingen overtuigd is van de geschiktheid van de mitigerende maatregelen zal het resulteren in een zogenaamde positieve afwijzing van de ontheffingsaanvraag. De behandeling van een ontheffingsaanvraag neemt tijd in beslag en kan er toe leiden dat uitstel van de werkzaamheden tot na de kwetsbare periodes nodig is.

Ter borging van de dwingende voorwaarden dient een ter zake kundige tijdig aangewezen te worden. Deze dient tevens als aanspreekpunt voor het bevoegd gezag.

Bij de door de gemeente af te geven vergunningen dient bij voorkeur naar de hier geformuleerde voorwaarden verwezen te worden teneinde deze af te dwingen.

7.2 Gebiedsbescherming

Onderzocht is of gebiedsbescherming van toepassing is.

Naar voren is gekomen dat er geen noodzaak bestaat voor een oriëntatiefase in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en dat het plangebied ook voldoende ver buiten de Ecologische Hoofdstructuur ligt. Rekening dient gehouden te worden met de kernwaarde kleinschaligheid vanwege de ligging binnen het Nationale Landschap Noordoost Twente.